

Foto: Prispodobe

Samo ena je mama. Tisti drugi je oče!

Kakšen je pravzaprav dovolj dober oče? Pustimo ob strani malenkosti in vsakdanja negodovanja gospodinje, ki bi od svojega partnerja rada več. Vloga očeta v razvoju otroka je precej bolj pomembna, kot si mislimo. Odgovore nam je pomagala poiskati dr. Andreja Pšeničny, dipl. uni. psihologinja iz Inštituta Burnout za razvoj človeških virov.

Mama je mama. In oče je oče.

Tako kot velja, da lahko biološko mamo nadomesti tudi druga ustrezna oseba (npr. posvojiteljica, babica, oče v materinski vlogi ...), tudi očeta lahko nadomesti ustrezna druga oseba, ki odigra njegovo vlogo. Za otrokov zdrav razvoj

je ustrezno, da ima ob sebi odrasle osebe, ki odigrajo materinsko in očetovsko vlogo. To nikakor ne pomeni, da otroci, ki rastejo le ob eni osebi (največkrat ob materi), ne morejo odrasti v čustveno zrelo osebo, je pa tako odraščanje lahko napornejše tako za mamo kot za otroka in zahteva več truda na obeh straneh.

Če poenostavimo je mati pomembna za varno navezanost, oče pa za varno izpeljavo procesa osamosvajanja (separacije). Kaj to pomeni?

Mama s svojim odnosom omogoči, da otrok dobi izkušnjo varne bližine in prepuščanja. Ta je med

drugim pomembna tudi zato, da lahko zaupamo drugim ljudem in se počutimo varne, da ne doživljamo sveta in drugih ljudi kot nenehno grožnjo. Vendar pa mora otrok za oblikovanje zrele in celovite osebnosti prehoditi še pot čustvenega in osebnostnega osamosvajanja iz simbiotične zlitosti z mamo, kar pa oče lahko varno podpre. S tem osamosvajanjem in skozi varno samostojno aktivnost otrok gradi samopodobo in samozaupanje. Zato lahko poenostavljeno tudi rečemo, da odnos z mamo podpre

izgradnjo zaupanja, dober odnos z očetom pa lahko podpira več samozaupanja.

Oče najprej varuje meje simbioze

Odnos med mamo in očetom vpliva na otrokov razvoj že med nosečnostjo, saj se zaskrbljenost, negotovost ali druge materine stiske odražajo že na razvoju zarodka. Po rojstvu pa pravimo, da oče »čuva zunanje meje simbioze mame in otroka«. To pomeni, da s svojim odnosom do mame in otroka daje mami ustrezno oporo in čustveno varnost, ki ji omogoči, da se čustveno posveti predvsem navezovanju odnosa z dojenčkom, torej omogoči oblikovanje kakovostne simbioze med mamo in dojenčkom.

Obenem pa mami daje možnost, da občasno izstopi iz materinske vloge v vlogo partnerke oziroma odrasle ženske in da si preprosto občasno odpočije.

Niso vsi taki kot mama

Že v drugi polovici prvega leta pa se začne proces osamosvajanja, izstopanja iz simbioze, v katerem je oče aktiven dejavnik. Pred desetletji, ko je pogosto živelo v družini skupaj več generacij, je za otroka poleg mame skrbelo še več odraslih (npr. babica, dedek, teta ...). Otrok je v varnem stiku z drugimi odraslimi začel prepoznavati razlike med njimi in končno tudi med mamo in samim seboj (proces razločevanja) in dobival izkušnjo, da lahko različni odnosi in ravnanje dajejo varnost in ugodje – torej da so razlike varne.

Zadnja desetletja pa ponavadi živi skupaj le osnovna družina (mama-oče-otroci), zato je oče edina odrasla oseba, ki je na razpolago poleg matere. Ta je zato s svojo prisotnostjo in ukvarjanje z otrokom ključen za vnašanje varne različnosti.

Na poti v samostojnost

V naslednjem obdobju očetova vloga samo še raste. S podpiranjem samostojne, a varne aktivnosti otroku pomaga graditi občutek samozaupanja.

Pomislimo na situacijo, ko otrok komaj shodi. Oklepa se materine roke, oče pa ga vabi, naj se spusti (oddalji) od mame, naredi samostojno korak ali dva in se varno ujame v očetove roke. Kako navdušen in ponosen je otrok, ki mu to uspe, varen cilj pa mu daje podporo za nove in vse bolj pogumne samostojne izlete v svet.

Če tam »zunaj« ni nikogar, ki bi ga vabil in pričakal, si otrok lahko manj upa poskušati, ne glede na to, kako ga mama vzpodbuja. .So pa tudi take mame, ki skušajo otroka držati za roko tudi še potem, ko je ta sposoben samostojne hoje.

Mamini sinčki in očetove hčerke

V četrtem oziroma petem letu se začne oblikovanje spolne vloge. Oče najprej postane sinov tekmeč za materino naklonjenost in mesto pri njej, nato pa objekt za poistovetenje (identifikacijo) s spolno vlogo. Fant bi torej rad najprej bil na očetovem mestu namesto njega, nato pa bi postal tak kot oče in s tem simbolično zavzel njegovo mesto.

Očetov odnos do sina in odnos med materjo in očetom lahko podpira ugoden razplet tega obdobja. Če ne »uniči« malega tekmeča s pretirano strogostjo, a vendar mu ne odstopi svojega mesta ob materi, mu pomaga zavzeti realno mesto v družini in se obrniti proti vrstnikom. Če je dober »vzornik«, omogoči sinu postopno poistovetenje in mu s tem omogoči, da prevzame konstruktivne lastnosti moške vloge.

V nasprotnem primeru pa lahko na primer sin postane

oziroma ostane materin čustveni partner (pravimo jim tudi mamini sinčki), ki nikdar ne zapustijo maminega naročja. Mame, ki niso podprle sinovega osamosvajanja, so ponavadi tudi pretirano kritične in odklonilne do vsake druge ženske v sinovem življenju.

Deklica v tem obdobju z mamo tekmuje za očetovo naklonjenost in skuša mamo izpodriniti pri očetu. Če ji oče ponudi dovolj varne sprejetosti, pri tem pa ne »koketira« za naklonjenost svoje male princeske, ki ga občudujoče gleda, se hči poistoveti z mamo in tako oblikuje svojo žensko vlogo.

V nasprotnem primeru pa se seveda srečujemo z očetovimi punčkami, ki vse svoje partnerje primerjajo z idealnim očetom, oče pa je seveda ljubosumen na vsakega moškega v hčerinem življenju.

Kaj pa se zgodi s tistimi otroki, ki teh faz ne

prerastejo "uspešno", ki zrastejo v osebo, ki ni čustveno zrela ali ima katere druge težave? Je mogoča stvar popraviti?

Kadar zaradi pomanjkanje ustreznih razvojnih vzpodbud in meja in/ali zaradi drugih čustveno neugodnih dejavnikov (npr. nasilje, zlorabe...) otrok procesa oblikovanja in osamosvajanja osebnosti ne uspe izpeljati do konca ali če ta proces skrene v neustrezno smer, je lahko posledica t.i. manj zrela osebnostna struktura, od nevrotične do različnih osebnostnih motenj. To pomeni, da otrok na poti v odraslost ni uspel zgraditi dovolj zrelih prilagoditvenih in obrambnih mehanizmov, ki bi mu omogočala uspešno soočanje s težavami in bremenami, ki jih nosi življenje, zato se ob obremenitvah lahko pojavijo različne vrste simptomov, kot so anksioznost, depresivnost. Pogosto ne oblikuje ustreznega nadzora nad lastnimi impulzi oziroma

NOVA KOLEKCIJA OTROŠKE OBUITVE VRHUNSKIH BLAGOVNIH ZNAMK V BABY CENTRU

PRIMIGI
An Extraordinary Adventure
Usnjeni fantovski čevlji Bartolomeo
(vel. 18-24). Art. 233776-233782

superfit.
Dekliški čevlji Softino
(vel. 19-26). Art. 233348-233527

pediped®
next best thing to bare feet
Usnjeni dekliški škornji Giselle
(vel. 0-24 m). Art. 234267-234270

Fantovski športni copati
Sensory Motion Chukka
(vel. 19,5-27). Art. 231953-231959

BREZPLAČNA STEVILKA
080 28 81
www.babycenter.si

NA VOLJO V IZBRANIH TRGOVINAH

BABYCENTER

konstruktivnih načinov za zadovoljevanje svojih potreb in želj. Prav tako pa ne uspe ponotranjiti in izoblikovati zrelih vzorcev medosebnih odnosov, zato tudi v odrasle odnose (tudi partnerske) vstopa z otroškimi pričakovanji in zahtevami, kar ponavadi vodi v razočaranja, konflikte, pretirano navezovanje in odvisnost ali pa v strah pred bližino ali pretirano samozadostnost in podobno.

U. K.

Kadar zaradi pomanjkanje ustreznih razvojnih vzpodbud in meja in/ali zaradi drugih čustveno neugodnih dejavnikov (npr. nasilje, zlorabe...) otrok procesa oblikovanja in osamosvajanja osebnosti ne uspe izpeljati do konca ali če ta proces skrene v neustrezno smer, je lahko posledica t.i. manj zrele osebnostna struktura, od nevrotične do različnih osebnostnih motenj.

Pomoč je t.i. korektiven odnos. To je odnos, v katerem oseba (tudi odrasla) lahko v ozračju razumevanja in sprejemanja dobi ustrežnejše razvojne vzpodbude in ob njih nadaljuje zaustavljeni ali skrejeni proces osebnostnega zorenja. Tak odnos lahko ponudi psihoterapevt (zlasti razvojno analitične smeri). Psihoterapevtsko zdravljenje teh motenj je izrazito dolgotrajno.

Oče je torej pomemben od samega rojstva, njegova vloga pa se spreminja z otrokovim zorenjem in se nadaljuje tudi v vseh fazah osebnostnega razvoja.

Oče mora zato zahtevati od otroka mamo »nazaj zase« in pomagati in biti v oporo materi, ki se »ločuje« od svojega otroka. Delovati mora kot most med materjo in svetom in dati malčku pogum in podporo pri njegovem raziskovanju sveta hkrati pa mu ponuditi zaščito, če gre kaj narobe.

Foto: Prispodobe

Znanstvenica bom.

»Mami nas je peljala na obisk v njeno službo. Zaposlena je v Leku, kjer delajo zdravila za bolne otroke in odrasle. V njeni službi smo srečali prijazne ljudi, ki so nam pokazali zanimive eksperimente.

Takšne, ki jih še nikoli nisem videla. Velikokrat sem razmišljala, kaj bom, ko bom velika. Morda športnica ali glasbenica. A najrajši bi bila to, kar je moja mami. Znanstvenica bom.«

član skupine Sandoz

Lek farmacevtska družba d.d., Verovškova 57, 1526 Ljubljana, Slovenija • www.lek.si